

LIBRIS | We know
books
PAM JENOFF

Fiica
AMBASADORULUI

Traducere din limba engleză și note
GABRIELA GHIRCOIAȘ

LITERA
București

Prolog

Soarele coboară sub arcadele zdrobite ale gării *Lehrter Bahnhof* în timp ce o traversez. O briză tăioasă de sfârșit de toamnă gonește porumbeii de pe grinzi. Îmi strâng paltonul mai bine pentru că este frig. Este marți seara și nu sunt foarte mulți oameni, căci nu mai vin trenurile de navetiști care să aglomereze peroanele. Pe cea mai îndepărtată șină din dreapta, se află un singur vagon, mut și întunecat.

Mă mirase telegrama prin care eram anunțată că Stefan se întorcea cu trenul. Nu prea mai existau trenuri de când bombardaseră Alianții căile ferate. Cel puțin asta scrie în ziare – trenurile nefuncționale și blocada navală britanică sunt scuze oferite pentru orice, de la lipsa țevelor noi pentru a beneficia din nou de apă curentă, problemă care ne-a obligat să folosim exteriorul ca acum un secol, până la imposibilitatea de a găsi lapte proaspăt. Acum, când mă uit la gara pustie, mai că-mi vine să cred scuza asta.

Parcă-i și văd figura lui Stefan. Au trecut mai bine de patru ani de când ne-am luat rămas-bun pe acest peron și el purta la gât ghirlanda de flori proaspete culese de mine.

– Nu pleca! mă rugasem de el pentru ultima oară.

Stefan nu era făcut să lupte. Avea o față rotundă, blândă, cu ochi mari și căprui, care sugerau că nu ar face rău nimănui. Dar era prea târziu. Cu două săptămâni în urmă, se înrolase înainte să se facă orice recrutare și venise acasă cu documentele care-i cereau

să se prezinte. Războiul avea să se termine repede, așa spunea toată lumea. Sârbii călare, cu săbiile lor, nu se puteau pune cu tancurile și cu avioanele kaizerului. Lupta avea să se încheie în câteva săptămâni și, până atunci, toți băieții voiau să aibă și ei parte de glorie.

Mă uit peste umăr, pe lângă chioșcul care își trage obloanele și de unde vine un miros de nechezol rânced, la ușile gării, care scârțâie ori de câte ori vântul le închide și le deschide. Ar fi trebuit să vină cineva mai distins decât mine să-l întâmpine pe Stefan. Este soldat, rănit pe front. Mai bine zis, este singurul tânăr din enclava noastră de evrei din Berlin care a plecat la luptă și s-a și întors. Nu știu la ce mă așteptam, nu tocmai la fanfară și la reporteri, dar poate măcar la o mică delegație din partea consiliului local de război, însă grupul veteranilor, impozant pe vremuri, se dizolvase. Nu mai vrea nimeni să fie identificat ca soldat, ca să înfrunte întrebările și uităturile pline de reproș că nu și-au făcut treaba ca lumea.

Trec cincisprezece, apoi douăzeci de minute. Strâng mai tare mânușile din piele fină, din care am reușit să scot un ghem umed și boțit. Mă abțin cu greu să nu mă fâțâi și pornesc spre ghișeu, ca să întreb ce se știe despre următoarea sosire. Ocolesc un căruț de bagaje, răsturnat și abandonat în mijlocul gării. Mi se agață fusta, mă opresc și mă întorc, ca să-mi desprind tivul. Nu se agățase de vreun cui sau de vreo scândură, ci de un bărbat murdar, cu părul lung, care stă pe jos și care în loc de piciorul drept are un mănunchi fetid de bandaje.

– *Bitte...*¹, se aude o voce răgușită, atunci când sar cât colo.

– Îmi cer scuze că v-am speriat.

Și el este sau a fost soldat, dar abia mai recunoști ceva din uni-forma zdrențuită. Scot o monedă din buzunar și-mi vine să vomit când întinde mâna s-o ia. În sinea mea, mă înspăimânt. Oare și Stefan arată ca această biată creatură?

Ridic capul când aud claxonul prelung și grav din bezna de la marginea gării. O clipă mai târziu, apare un tren care înaintază pe șină atât de lent încât pare să nu aibă motor deloc, ci doar inerție la

¹ „Vă rog“ (în limba germană în original)

cea mai mică înclinare a pământului. Gara se umple de norii mari de aburi pe care-i evacuează. Pornesc spre peron, străduindu-mă să văd în pâcla deasă. Îmi bubuie inima.

Trenul se oprește. Ușile se deschid înfiorător de încet și văd câțiva bărbați care coboară, unii în uniformă, alții în civil. Îl caut din priviri pe Stefan printre cei care se îndreaptă spre mine. Știu că nu se va afla printre ei.

Când se mai eliberează peronul, văd o soră medicală care împinge un scaun cu rotile dintr-un vagon. Fac un pas în față și mă opresc din nou. Nu Stefan stă pe scaun, ci un bătrân, atât de încovoiat, încât doar chelia i se vede. Sora medicală se luptă cu scaunul și, cum i se blochează roțile din spate în ușă, dau fuga s-o ajut.

Bărbatul, ca un ghem în scaunul cu rotile, se îndreaptă ușor pe măsură ce mă apropii. Îmi dau seama că este într-adevăr Stefan și îmi mușc buza atât de tare, încât simt sângele. O creștătură imensă îi străbate partea dreaptă a feței de la tâmplă până la bărbie și, laolaltă cu lipsa părului, este aproape de nerecunoscut. Însă cel mai rău arată brațele lui scheletice și tremurânde. Simt că o iau razna în timp ce fac eforturi să-mi imaginez ororile care pot în câțiva ani să îmbătrânească un bărbat cu câteva decenii.

Stefan ridică privirea goală, cu ochii în lacrimi, fără să scoată un cuvânt.

– Bună, dragul meu! reușesc să spun, aplecându-mă să ating cu buzele obrazul creponat.

Întinde mâna tremurând spre mine.

– Hai să mergem acasă! mormăie.

În clipa în care îmi cuprinde încheietura mâinii cu degetele reci ca de mort, nu mă mai pot stăpâni și încep să urlu.

Deschid brusc ochii și mă ridic în beznă, încă zbierând.

LBRIS

We know
books

PARTEA ÎNTÂI

PARIS, DECEMBRIE 1918

Capitolul 1

Trec cu bicicleta prin *Jardin des Tuileries*, înaintând cu grijă pe lângă porțiunile alunecoase de pe aleea cu pietriș ud. Aerul de decembrie este tăios și promite ninsoare, iar ramurile golașe ale castanilor se înclină spre mine ca o suită de paloșe. Pedalez grăbită pe lângă băncile din parc, savurând vântul care mă lovește în față. Deschid gura să absorb aerul. O veveriță speriată țâșnește de la baza unei statui din marmură. Mi se desface părul și mi se răsfiră asemenea unei pânze de barcă umflate de vânt, împingându-mă mai departe și mai repede, și, preț de o clipă, aproape că pot uita că mă aflu în Paris.

Nu fusese decizia mea să vin.

– Mi s-a cerut să merg la conferința de pace, mă informase *Papa* pe neașteptate cu mai puțin de o lună în urmă.

Până atunci nu își arătase interesul de a participa la „circul de la Versailles” și își exprima dezaprobarea ori de câte ori citea în *Times* detaliile pregătirilor. „Unchiul Walter zice...”, adăugase, cum făcea de multe ori. Nu era nevoie să ascult mai departe. Fratele mai mare al mamei, industriaș care preluase afacerea cu electronice fondată de tatăl lor, nu putea participa la conferință după ce contribuise atât de mult la mașinăria de război. Considera totuși important să aibă o voce la masă, o prezență înainte ca germanii să fie chemați oficial. Astfel că îi asigurase tatei, profesor care în timpul războiului

trăise la Oxford, o invitație de consultant la conferință. Era important să ajungă acolo înainte să sosească vaporul lui Wilson, mi-a explicat *Papa*. Ne-am strâns în grabă lucrurile din casa închiriată și ne-am îmbarcat pe feribot la Dover.

Nici *Papa* nu a fost încântat să vină, îmi dau seama când ajung la capătul parcului și încetinesc. Străzile sunt sufocate de mașini, camioane, autobuze și de câțiva cai înspăimântați, care fac eforturi să tragă trăsurile în trafic. Năpăstuit, se trăgea de barbă în timp ce urcam în tren la Calais. De acolo urma să pornim spre Paris. Nu era vorba doar despre reticența de a fi smuls din studiile lui de la universitate, unde se cufunda, cum îi plăcea, în cercetare și predare, și de a fi azvârlit în lumina orbitoare a reflectorului, pe scena politică a lumii. Noi suntem cei învinși, un popor înfrânt, iar în capitala franceză pe care o iubeam înainte de război, acum suntem priviți ca dușmani. În Anglia fusese destul de rău. Cu toate că mulțumită statutului său academic nu fusese închis ca mulți alți germani, la Universitate eram intruși, priviți cu suspiciune. Eu nu puteam purta panglica de război, cum făceau înfumuratele britanice când plecau logodnicii lor pe front, fiindcă a mea simboliza partea greșită a baricadei. Dar, în afara cercului nostru apropiat de la Oxford, fusese destul de simplu să dispar în mulțime cu engleza mea lipsită de accent. Aici, oamenii știu cine suntem sau vor afla odată ce începe oficial conferința. Va ploua pretutindeni cu acuzații.

Fusta foșnește grațios când cobor de pe bicicletă, din fericire, fără crinolina care pe vremuri complica mersul pe bicicletă. Clădirile de pe *Rue¹ Cambon* sclipesc, cu fațadele ciuruite de șrapnel spălate de zăpadă. Ridic privirea spre apartamentele cocoțate unul peste altul și mă minunez cât sunt de înghesuite față de majoritatea cartierelor îngrămădite ale Londrei. Cum locuiesc oamenii în asemenea spații? Uneori parcă mă sufoc doar uitându-mă la ele. Am crescut în Berlin, așa că orașele mari nu-mi sunt străine, însă aici totul este exponențial mai mare – bulevardele largi sugrumate de trafic și piețele, una mai mare decât alta. Și trotuarele sunt pline

¹ „Stradă“ (în limba franceză în original)

de oameni care stau la coadă sub marchizele joase și dungate ale magazinelor cu brânză și în fața ciocolateriei, unde scrie că la ora trei vor scoate la vânzare o cantitate limitată. O aromă caldă și delicioasă prevestește sosirea dulciurilor.

O clipă mai târziu intru pe o stradă laterală și sprijin bicicleta de zidul acoperit cu afișe decolorate care recomandă trecătorilor să cumpere obligațiuni de război. Când intru în librăria micuță, sună clopoțelul.

– *Bonjour!*¹

Proprietarul, *Monsieur Batteau*, obișnuit cu vizitele mele frecvente, dă din cap fără să ridice privirea de la casa de marcat.

Mă strecor pe unul dintre culoarele înguste și mă uit hămesită la rafturile pline ochi. Când am ajuns la Paris cu câteva săptămâni în urmă, de cărți îmi era cel mai dor: de rafturile prăfuite ale bibliotecii colegiului de la Magdalen, de abundența tarabelor de pe strada Portobello. Apoi, într-o zi, am dat din întâmplare peste această librărie. Cărțile deveniseră un lux pe care puțini parizieni și-l permiteau în timpul războiului și azeai povești oribile despre oameni care le ardeau ca să se încălzească sau care foloseau paginile ca hârtie igienică. Totuși, unii le aduseseră în astfel de locuri, unde le vânduseră pe câțiva franci ca să cumpere pâine. Rezultatul este o prăvălie doldora de cărți, puse haotic la grămadă, în teancuri de sus până jos, gata să se prăbușească în orice clipă. Cu afecțiune, îmi trec mâna peste o copertă uscată și crăpată. Titlurile sunt stranii, cărți de povești vechi, amestecate cu volume de politică și de poezie în șase limbi și o sumedenie de romane de război, de care se pare că nu mai are nimeni chef.

Iau un volum de Goethe. Sigur are cel puțin o sută de ani, dar în afară de paginile îngălbenite, este în stare bună și cotorul este în mare parte intact. Înainte de război ar fi valorat mult. Aici stă aruncat în anonimitate, o nestemată în gunoi.

– *Pardon*², dar dacă doriți să cumpărați ceva..., spune *Monsieur Batteau* puțin mai târziu.

¹ „Bună ziua“ (în limba franceză în original)

² „Mă scuzați“ (în limba franceză în original)

Ridic ochii din ghidul de călătorie pentru Africa pe care-l răsfoiam. Sunt în prăvălie de mai puțin de jumătate de oră și afară încă nu a început să se întunece. Astăzi închid devreme din cauza paradei.

– Desigur.

Cum de-am uitat? Președintele Wilson sosește astăzi. Mă ridic și îi dau câteva monede domnului Batteau, apoi iau tomul lui Goethe și cartea de botanică pe care mi-am ales-o și le bag în geantă. Afară, strada s-a schimbat, cozile au dispărut și în locul lor au apărut soldați, bărbați cu joben și femei cu umbreluțe de soare, care se îndreaptă cu toții într-o singură direcție. Las bicicleta acolo și mă las dusă de valul care pătrunde în *Rue de Rivoli*. Bulevardul lat, închis pentru mașini în acest moment, este plin de pietoni. Procesiunea se oprește dintr-odată. O clipă mai târziu, dăm năvală din nou și ajungem la masivul octogon din *Place de la Concorde*, unde clădirile cenușii și pestrițe arată maiestuos și splendid în soarele amiezii. Legendară piață în care au fost executați Maria Antoaneta și Ludovic al XVI-lea este un furnicar de oameni, printre care se află tunurile germane capturate și aduse aici după armistițiu. Statuile din colțuri, fiecare simbolizând un oraș francez, au fost ornate cu lauri.

Mulțimea se îmbulzește în spatele meu, pentru că privitorii de fiecare parte a străzii încearcă să aglomereze spațiul deja tic-sit. Sunt în mijlocul unui ocean de bărbați înalți și lâna umedă a jachetelor lor mi se lipește de față și mă împiedică să respir. Nu mă comport bine în spații închise. Încerc să nu intru în panică și îmi fac loc să ajung la unul dintre tunuri. Îmi ridic fusta și mă cațăr pe o roată, simțind prin ciorapi oțelul rece ca gheața.

– *Pardon!* îi spun unui tânăr care tresare. E deja cocoțat pe tun.

Peste tot sunt steaguri, le văd de-aici, de sus, drapele desfășurate de la balcoanele clădirii cu coloane, *Hôtel de Crillon*, steaguri americane în mâinile copiilor.

„Wilson cel Drept!“, anunță pancartele. În piață s-a format un culoar de trecere din fâșii lungi de țesătură de culoarea cerului albastru, ca să nu pătrundă mulțimea. Avioanele au coborât mai mult și sunt mai zgomotoase ca niciodată.

La câțiva metri în dreapta tunului, o femeie cu mantie albastră îmi atrage atenția. Pare să aibă aproape patruzeci de ani și stă neclintită în mulțimea agitată. Este înaltă, stă perfect dreaptă și își poartă părul castaniu prins în coc. Îmi pare cumva cunoscută, cu toate că nu-mi dau seama de unde. Dintr-odată, se întoarce și pleacă, înotând împotriva curentului, furișându-se departe de mulțime. Cine pleacă înainte de venirea lui Wilson? Doar n-ai unde altundeva să te duci în oraș tocmai acum. Mă întreb în trecere dacă o fi bolnavă, însă merge calm și degajat în timp ce dispare în mulțime.

Zarva se transformă în vuiet. Mă uit din nou în piață, în vreme ce un șir de soldați călare, cu coifurile sclipitoare ale gărzii republicane, intră în cadrul meu vizual. Caii țin capul sus și suflă nori mari de abur rece pe nările umflate. Mulțimea se împinge și culoarul drept se curbează. Mă cutremur când aud armele nevăzute detonându-se în depărtare. Doar nu este un sunet pe care vrea să-l mai audă vreunul dintre noi.

În spatele cailor apare o procesiune de trăsură deschise. În prima se află un bărbat cu pardesiu lung și cu joben, însoțit de o femeie. Cu toate că este prea departe să văd, îmi dau seama după urale că este președintele Wilson. Pe măsură ce se apropie trăsură și oprește în fața hotelului, îl recunosc pe Wilson din fotografii. Face cu mâna mulțimii când coboară, însă figura lui, cu ochelari, este solemnă, de parcă vede pentru prima dată speranțele multor oameni care se agață de promisiunile lui.

Un minut mai târziu, Wilson dispare în hotel. Spectacolul se termină repede și spectatorii încep să se retragă pe arterele care pornesc din piață. O zăresc pe femeia cu mantie albastră la câțiva metri de mine, încă luptându-se să iasă din mulțime. Impulsiv, sar de pe tun. Mi se agață tivul fustei. Trag de material și pornesc spre ea, croindu-mi drum cu greu printre oameni, fără să știu cât de departe este punctul albastru pe care-l urmăresc ca pe un far călăuzitor.

Ajung în stradă și o văd la aproximativ cincizeci de metri în față, intrând în parcul în care fusesem mai devreme cu bicicleta. Nimic neobișnuit până acum, însă nimeni nu pleacă înainte de venirea lui

Wilson ca să se plimbe, iar mersul ei este consecvent și sugerează o treabă mai interesantă decât aerul curat. Merg mai departe și o urmăresc în parc. O clipă mai târziu iese de pe aleea principală și intră într-o grădină mai mică, în care nu mai fusesem.

Mă opresc. La intrare este o poartă înaltă, care și-a pierdut lustrul, cu niște lei ciopliți minuțios de fiecare parte, care stau de pază ca niște santinele. În față, poteca nu se vede din cauza vegetației. *Întoarce-te!* pare să-mi spună o voce, însă femeia în albastru a dispărut la o cotitură și nu mă pot abține să n-o urmăresc.

Intru pe poartă și ajung în grădină. Câțiva metri mai încolo, aleea se termină lângă un mic lac înghețat, cu câte o potecă pe marginea fiecărui mal. Mă uit la băncile goale din parc, dar nu o văd. Dincolo de cotitură, se aude un râs. O iau pe poteca ce ocolește lacul și dau de o mare întindere de apă înghețată, ascunsă într-un pâlc de copaci. Un grup de tinere bine îmbrăcate, de aproape douăzeci de ani, poate cu un an-doi mai mici decât mine, patinează pe gheață și vorbesc tare, cu glasuri lipsite de griji.

Pe cealaltă parte a lacului văd ceva mișcând lângă un pom. Femeia în albastru. Urmează să patineze și ea? Poate cu douăzeci de ani mai în vârstă, pare ieșită din comun – pe de altă parte, conferința a adunat tot soiul de oameni neobișnuiți, fapt care a estompat convențiile și deosebiriile care i-ar fi diferențiat acasă. Femeia rămâne în umbră, ca o vrăjitoare desprinsă din basme, urmărind fascinată patinatoarele. Are o privire de protector și observator, asemenea unui om de știință care studiază un subiect care îl pasionează.

Patinatoarele pornesc spre mal și femeia în albastru se retrage și dispare. Îmi vine să o urmăresc în continuare, însă soarele a apus în spatele arborilor și amiaza iernatică se stinge.

Douăzeci de minute mai târziu, după ce mi-am recuperat bicicleta, ajung la hotel. *Papa* a ales cu grijă camerele la micul *Hôtel Le Relais Saint-Honoré*. Chiar peste râu, în fața Ministerului de Externe, aproape de procedurile legate de conferință. În același timp, îi oferă și ceva intimitate. Holul hotelului și colțul său cu scaune din catifea roșie arată mai degrabă a salon.

- *Mademoiselle!*¹ mă strigă recepționarul în timp ce traversez holul.

Mă întorc fără tragere de inimă. Îmi întinde o scrisoare pe care o ține între arătător și degetul mare, ca și cum timbrul german ar putea fi contaminat. Întind mâna și mi se strânge stomacul când văd scrisul incoerent.

Mă îndrept încă o dată spre lift. Când se deschid ușile, dau pe neașteptate de *Papa* și de doi bărbați cu ten închis și mustăți negre.

- Iar dacă vă uitați la granițele dinaintea războiului... *Papa*, care vorbește în franceză, se oprește când mă vede. Bună, draga mea! Domnilor, dați-mi voie să v-o prezint pe fiica mea! Margot, *Signore DiVincenzo* și Ricci, din delegația italiană.

- Încântată! spun.

Ei dau din cap și mă privesc ciudat. Asta, din cauza rochiei mele, murdară și cu tivul rupt, acolo unde mi-am prins-o în tun, precum și din pricina părului răvășit. Probabil că și miros urât după ce am pedalat viguros prin parc. *Papa* însă nu pare să observe, doar zâmbeste călduros, cu afecțiune și mândrie.

- Urc numaidecât, draga mea!

Nu este numai un profesor distrat. M-a acceptat dintotdeauna așa cum sunt, cu totul, cu fiecare imperfecțiune și cusur. Nu-l deranjează aspectul meu neglijent, la fel cum nu mă supără pe mine predispoziția lui de a uita mesele zilei sau zilele săptămânii.

Liftierul închide ușile, iar eu simt același gol în stomac ca de fiecare dată când urcăm la etajul al treilea. Descui ușa apartamentului, alcătuit dintr-un dormitor pentru fiecare dintre noi și o sufragerie. Mă duc la baie și dau drumul la apă într-o cadă mare cu picioare, după care torn niște săruri. În timp ce se umple cada, îmi scot rochia murdară și lenjeria care mi s-a lipit de corp. S-or fi demodat crinolinelile, dar nu și corsetele, din păcate. Opresc robinetul și mă strecor în cada adâncă și caldă, recunoscătoare pentru aburul care mă învăluie.

Cu gândul la scrisoarea nedeschisă, văd figura lui Stefan. Mi-e greu să-mi amintesc când anume am început relația amoroasă. Fusese dintotdeauna prezent, un băiat din cartier și cu un an mai

¹ „Domnișoară“ (în limba franceză în original)